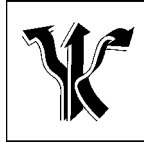

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ІСТОРІЯ УКРАЇНИ”
(для бакалаврів)**

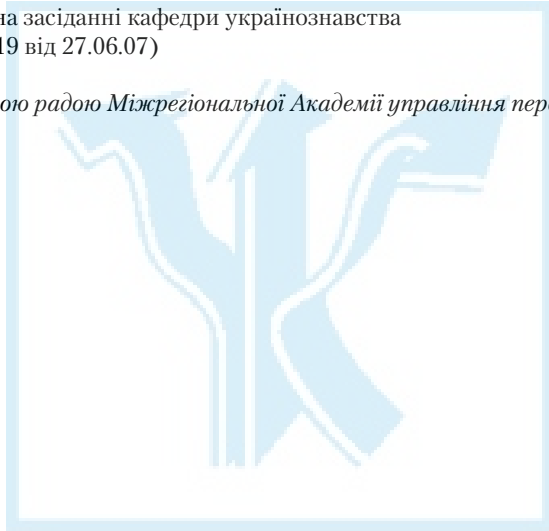
МАУП

Київ 2008

Підготовлено професором кафедри українознавства Ю. О. Шиловим

Затверджено на засіданні кафедри українознавства
(протокол № 19 від 27.06.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Шилов Ю. О. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Історія України” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2008. — 44 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план дисципліни, теми для самостійного вивчення, тести, теми семінарських занять, теми рефератів, питання для самоконтролю, список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентом знань. Самостійна робота студентів є основним засобом опанування навчального матеріалу у позааудиторний час. Значно підвищується значення та статус самостійної роботи при введенні кредитно-модульної технології навчання, за якою скорочується обсяг аудиторної роботи.

Мета самостійної роботи студентів — сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність. З метою досягнення якості підготовки рекомендуємо студентам скласти графіки навчання, рівномірно розподілити свої зусилля протягом навчального року, а також забезпечити виконання контрольної роботи у визначені терміни.

Теми для самостійної роботи розроблені на основі наукових досягнень вітчизняних та зарубіжних істориків, культурологів, філософів, вчених інших гуманітарних та природознавчих наук. При цьому увага акцентується на найменш вивченому, проте політично-релігійно найбільш викривленому періоді виникнення й базового формування цивілізації (державності) на теренах України. Велику увагу приділено пам'ятникам на території МАУП, які висвітлюють минувшину України та інших Країн цивілізаційної епохи світової історії, а також експозиціям музеїв “Аратта-Україна” (с. Трипілля, Київщина) та “Народна архітектура і побут України” (м. Переяслав-Хмельницький).

Система контролю навчального процесу передбачає самостійну роботу студентів з рекомендованою літературою, перевірка набутих знань за тести. Критерії оцінювання здобутих знань: науковий рівень знання джерел та історіографії, вміння аналізувати та узагальнювати, творчо підходити до написання наукових рефератів.

Реферат передбачає ознайомлення студентів з історичними джерелами та спробу їх дослідження на підставі підручників, навчальних посібників і наукової літератури. Виконанню передуює складання плану, який окреслює розгляд кількох взаємопов'язаних питань за обраною темою. Розгляд починається з історіографії теми. В основній частині роботи викладаються напрями попередніх наукових досліджень, висловлюється відношення автора до них. У заключній частині

формулюються його власні висновки. У кінці вміщується список використаної літератури, музейних експозицій та пам'яток.

Обсяг реферату – 10–15 друкованих аркушів формату А4.

Одним із етапів самостійної роботи є контрольна робота. Якісне виконання контрольної роботи передбачає вивчення рекомендованої літератури, вміння творчо узагальнити практичний матеріал, викласти його в логічній послідовності відповідно до поставленого питання, самостійно аналізувати та робити висновки.

Основні вимоги до контрольної роботи полягають у використанні й узагальненні теоретичного матеріалу на основі самостійного відшукання раціональних шляхів його впровадження у практику. Роботу, виконану без дотримання цієї вимоги, без самостійного розкриття теми, або написання за допомогою лише літератури, не буде зараховано. Робота має відображати національний дух і ідейно-патріотичне світосприйняття студента. Положення і висновки необхідно пов'язувати із сучасними перетвореннями в державній політиці та культурі.

Рекомендації щодо самостійної роботи студентів сформовані на принципах активізації процесу навчання у вищих навчальних закладах та здійснення контролю за рівнем знань, ступенем успішності, результатами засвоєння матеріалу, передбаченого навчальною програмою.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН **дисципліни** **“ІСТОРІЯ УКРАЇНИ”**

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6
	Змістовий модуль I. Давня історія України				
1	Стародавня доба історії України	2		6	2
2	Давні слов'яни	2			4
3	Київська Русь	2	2		4
4	Галицько-Волинське князівство	2	3		4

1	2	3	4	5	6
5	Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Польщі	2			4
6	Україна у складі Речі Посполитої	2			4
7	Українська національна революція середини XVII ст. під проводом Б. Хмельницького		2		4
8	Україна у добу “Руїни”				
Змістовий модуль II. Нова історія України					
9	Українські землі наприкінці XVII–XVIII ст.	2			4
10	Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX ст.		2		4
11	Україна у другій половині XIX — на початку XX ст.	2			4
Змістовий модуль III. Новітня історія України					
12	Українська національна революція 1917–1921 рр.		2		4
13	Українські землі у міжвоєнний період (20–30-ті роки XX ст.)	2			4
14	Україна у роки Другої Світової війни (1939–1945 рр.)	2	2		4
15	Україна у 1945–1964 рр.		2		4
16	Україна у період “застою” (1964–1985 рр.)				4
17	Україна у добу перебудови	2			4
18	Україна у сучасну добу				4
Разом годин: 108		22	14	6	66

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ

Змістовий модуль I. Давня історія України

Тема 1. Стародавня доба історії України

Стародавня доба в історії України. Археологічні епохи на території України, їх характеристика. Доба привласнюючого господарс-

тва. Характеристика економічного, соціального і культурного життя первісної людини.

“Неолітична революція”, її зміст і наслідки для розвитку людського суспільства. Природно-господарські зони неолітичних культур: землеробсько-скотарська та мисливсько-рибальська. Трипільська культура та її особливості. Релігійні уявлення та мистецькі уподобання трипільців. Археологічні культури епохи міді-бронзи.

Скотарські племена Приазовсько-Північнопричорноморських степів України: походження, суспільний лад і духовна культура.

Походження і розселення скіфів (VII — II ст. до н. е.). Утворення скіфської держави та її політична історія. Царські скіфи, скіфи-кочовики, скіфи-орачі та скіфи-землероби. Заняття і матеріальна культура. Соціальне життя. Характерні риси релігії та мистецтва.

Скотарські племена сарматів у степах Північного Причорномор'я та Приазов'я (III ст. до н. е. — III ст. н. е.). Походження сарматів. Господарство та матеріальна культура. Суспільне життя та духовна культура сарматів.

Причини утворення давньогрецьких колоній у Причорномор'ї. Типи причорноморських грецьких полісів. Найбільші міста-колонії — Ольвія, Херсонес, Пантікапей, Тіра. Утворення Боспорського царства.

Література [3; 18; 29; 35; 38–40; 77; 83; 85]

Тема 2. Давні слов'яни

Проблема виникнення слов'янства та її висвітлення в історичній літературі. Велике переселення народів і зміна етнічної карти Євразії. Розселення слов'ян по теренах України. Венеди, анти і склавини. Письмові відомості про давніх слов'ян. Зарубинецька археологічна культура (III ст. до н. е. — I ст. н. е.). Східні, західні й південні слов'яни. Східні слов'яни: етнічні особливості, заняття, побут, суспільні відносини та духовне життя. Системи землеробства. Виникнення Києва та його консолідуюча роль у державотворчому процесі. Перші державні утворення у Середньому Подніпров'ї. Племінні союзи полян, сіверян, дулібів, древлян, білих хорватів та ін. Відносини між слов'янськими племенами. Взаємини слов'ян з хазарами й норманами. Слов'яни і Візантія. Князь Кий. Перша давньоруська князівська династія. Становлення держави з центром у Києві. Князі Дір і Аскольд. Початок поширення християнства на Русі.

Література [3; 18; 29; 35; 38–40; 77; 83; 85]

Тема 3. Київська Русь

Передумови утворення Київської Русі. Особливості державотворчого процесу у Східній Європі. Походження термінів “Русь”, “Руська земля”. Перетворення Києва на державний центр східнослов'янських племінних союзів. Теорії походження Київської Русі.

Геополітичне становище Київської Русі й зовнішня політика перших київських князів (Олег, Ігор, Ольга, Святослав). Зовнішньополітичні чинники централізації Київської держави. Внутрішня політика перших київських князів, процеси класотворення та соціально-реформаторська діяльність. Повстання древлян (945 р.). Війни з хазарами, болгарами, ясами (аланами) і касогами. Підкорення в'ятичів. Війни на Дунаї.

Міжусобна боротьба на Русі після смерті Святослава. Правління Володимира Великого. Завершення формування території Київської держави. Адміністративні реформи Володимира. Зовнішня політика держави, зміцнення її міжнародного авторитету. Передумови та причини прийняття християнства Київською державою. Хрещення Русі 988 р. Історичне значення запровадження християнства.

Господарське життя Київської держави. Розвиток сільського господарства, ремесла і торгівлі. Соціальна структура давньоруської держави в період найвищого піднесення. Характеристика аграрних відносин ранньофеодальної держави (вотчина, повинності селян, селянська громада, її соціально-економічні функції).

Міжусобна боротьба після смерті Володимира Великого. Ярослав Мудрий: внутрішня і зовнішня політика. Церковне життя. Міжнародне становище Київської Русі. Культурно-просвітницька діяльність Ярослава Мудрого. “Руська Правда” — перший звід давньоруського права.

Основні віхи формування давньоруського етносу: територія, мова, ментальність, духовне життя, побут. Походження і розвиток національної символіки. Усна народна творчість. Освіта і знання. Літописання. Література. Архітектура й образотворче мистецтво. Музика. Історичне значення Київської Русі.

Література [11; 12; 24; 29; 31; 51; 75–77; 87]

Тема 4. Галицько-Волинське князівство

Галицько-Волинська держава.

Київська держава за Ярославичів. Володамир Мономах і його боротьба за державну єдність Русі.

Причини державного відокремлення земель-князівств. Особливості економічного й політичного життя Київського, Чернігово-Сіверського, Переяславського, Галицького та Волинського князівств. Зруйнування Києва Андрієм Боголюбським.

Економічне і політичне зростання Галицького князівства. Внутрішня і зовнішня політика Ростиславичів. Ярослав Осмомисл. Протистояння польській і угорській експансії. Роман Мстиславович.

Утворення Галицько-Волинської держави. Князювання Данила Романовича в Галичі. Суспільно-політичний і адміністративний устрій. Виникнення і зростання міст. Міжнародна політика Данила Романовича. Відносини з Золотою Ордою.

Боротьба Русі проти монголо-татарської навали. Битва на р. Калці 1223 р. Розорення Галицько-Волинського князівства та інших земель. Світове значення боротьби русичів з монголо-татарською навалою.

Галицько-Волинська земля за наступників Данила Романовича (князь Лев Данилович, король Юрій I Львович). Утворення Галицької митрополії. Занепад Галицько-Волинської держави.

Культура періоду роздробленості Русі (XII – перша половина XVI ст.).

Література [14; 18; 24; 25; 31; 32; 77; 82; 88; 91]

Тема 5. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Польщі

Політичні, економічні передумови утворення та правова основа Литовсько-Руської держави. Встановлення влади литовських князів над Волинню, Чернігово-Сіверською землею, Поділлям, Київщиною та Переяславщиною. Особливості міжетнічних відносин у Великому князівстві Литовському, Руському та Жомойтському. Давньоруська мова та її статус.

Встановлення польської влади на Галичині. Зміна адміністративно-територіального устрою та системи органів державного управління. Становище русичів у польській державі.

Польська експансія на українські землі наприкінці XIV–XV ст. Крєвська унія 1385 р. Загарбання польською шляхтою Галичини (1387 р.). Боротьба проти наступу німецьких лицарів. Грюнвальдська битва. Великий князь литовський Вітовт і його політика. Зміни в соціально-економічному й політичному становищі русичів у Польсь-

ко-Литовській державі. Ліквідація удільних князівств. Спроби збереження української державності. Повстання М. Глинського 1508 р.

Зміцнення Московської держави та її боротьба з Великим князівством Литовським за Сіверську землю. Вхідження чернігово-сіверських земель до складу Московського царства. Напади татар і турків на українські землі.

Основні риси економічного життя українських земель у складі Литви і Польщі. Сільськогосподарське виробництво. Внутрішній і зовнішній ринок, орієнтація економіки українських земель. Фільварки. Сільська громада (копа). Початок закріпачення. Литовські статuti (1529, 1566, 1588 року). Розвиток міст. Магдебурзьке право. Ремесла і торгівля. Соціальне становище українського населення у складі Польсько-Литовської держави. Міжетнічні взаємини у польсько-литовську добу. Національні й соціальні рухи на українських землях. Повстання під проводом Мухи та Борулі.

Умови розвитку культури русичів у польсько-литовській державі. Розвиток української мови. Усна народна творчість. Освіта й писемність. Літописання. Література. Розвиток науки. Архітектура і містобудування. Живопис. Художні ремесла. Побут.

Становище православної церкви у Великому князівстві Литовському та Польському королівстві. Відокремлення Московської митрополії від Київської, його історичні наслідки. Натиск католицизму. Полонізація. Релігійний гніт.

Література [18; 24; 25; 28; 35; 38–40; 77; 91]

Тема 6. Україна у складі Речі Посполитої

Люблінська унія 1569 р., утворення Речі Посполитої та його наслідки для України.

Соціально-економічний розвиток України. Зростання великого землеволодіння. Розвиток панщинно-фільваркового господарства. “Устави на волюки”. Остаточне закріпачення селянства. Колонізація Лівобережної України. Розвиток міст, ремесел і торгівлі. Магдебурзьке право. Поява підприємств мануфактурного типу.

Культурний розвиток українських земель наприкінці XVI — на початку XVII ст. Братський рух та його значення. Львівське, Київське, Луцьке братства, їх діяльність. Церковне життя. Берестейська унія 1596 р. та її значення.

Література [18; 24; 25; 28; 35; 38–40; 77; 91]

Змістовий модуль II. Нова історія України

Тема 7. Українська національна революція середини XVII ст. під проводом Б. Хмельницького

Політичні, соціально-економічні, національно-релігійні та психологічні причини революції. Рушійні сили і характер революції. Проблема її типології, хронологічних меж і періодизації.

Підготовка і початок козацького повстання під проводом Б. Хмельницького. Битви під Жовтими Водами і Корсунем. Зародження ідеї автономізму.

Розгортання національно-визвольної і соціальної боротьби в 1648–1649 рр. Зборівський мир. Битва під Пилявцями. Похід на Галичину. Облога Львова і Замостя. Зборівський мирний договір, козацька автономія у межах Речі Посполитої.

Внутрішня і зовнішня політика українського уряду Війська Запорозького. Формування державних інституцій. Територія та кордони української автономії. Державна символіка. Створення української армії. Українські полководці — сподвижники Б. Хмельницького. Економічна і соціальна політика. Зовнішньополітична діяльність Б. Хмельницького.

Молдавський похід Б. Хмельницького. Берестецька битва 1651 р. Білоцерківський мирний договір 1651 р. та його умови. Битви під Багатом і Жванцем. Жванецька угода.

Відносини між Гетьманщиною і Московським царством. Переяславська рада 1654 р. і укладення українсько-російської міждержавної угоди. Березневі статті 1654 р.: зміст, ставлення до них різних верств суспільства і церкви, оцінка в історіографії.

Ліквідація старого державного ладу і зародження української козацької держави. Її територія і адміністративно-територіальний устрій. Поділ на суспільні групи-стани. Соціальний аспект визвольної війни. Органи влади. Господарсько-фінансова політика. Дипломатична діяльність. Збройні сили.

Осіньно-зимова кампанія 1654–1655 рр. та її трагічні наслідки для козацької України. Битва під Охматовом 1655 р. Облога Львова та битва під Городком. Боротьба уряду за возз'єднання Західної України. Участь українських військ у боях у Білорусії та Литві. Дії корпусу А. Ждановича в Галичині та Польщі. Віленське перемир'я.

1656 р. Запровадження успадкування влади гетьманату. Зміна зовнішньополітичної орієнтації Б. Хмельницького. Підготовка українсь-

ко-шведського військово-політичного союзу. Б. Хмельницький – державний, політичний діяч і воєначальник.

Література [1; 2; 19; 21; 27; 32; 41; 77; 81; 94]

Тема 8. Україна в добу “Руїни”.

Становище України після смерті Б. Хмельницького. Скасування спадкування влади гетьманату. Основні напрями політики І. Виговського. Розбудова Української держави. Корсунський договір 1657 р. між Гетьманщиною і Швецією. Полтавська трагедія. Зближення з Річчю Посполитою. Гадяцький договір 1658 р. Наступ Російського царства на Україну. Конотопська битва 1659 р. Кінець гетьманства І. Виговського та його наслідки для України.

Гетьманство Ю. Хмельницького. Переяславські статті 1659 р. Чуднівська кампанія. Поділ українських земель на Лівобережну і Правобережну Україну. Чорна рада. Гетьмани П. Тетеря та І. Брюховецький. Україна у політичних планах Росії, Польщі, Туреччини.

Посилення впливу московського уряду на політику Української держави. Андрусівське перемир'я 1667 р. Зміна зовнішньополітичного курсу І. Брюховецького.

Епоха “Великої руїни” на Правобережжі. Гетьман П. Дорошенко та державницький напрям його діяльності. Буцацький мирний договір 1672 р. Причини краху політики П. Дорошенка та його зречення гетьманства. Друге гетьманування Ю. Хмельницького. Чигиринські походи 1677, 1678 року. Бахчисарайська угода. “Вічний мир” і остаточне закріплення поділу України. Занепад Правобережної України.

Соціально-економічні наслідки визвольної війни. Зміна соціального та національного складу населення. Форми землеволодіння. Розвиток сільського господарства. Цехове ремесло та промисли. Переорієнтація напрямів зовнішньої та внутрішньої торгівлі. Адміністративно-політичний устрій Лівобережної України і Слобожанщини.

Література [8–10; 21; 26; 27; 32; 41; 77; 100]

Змістовий модуль II. Нова історія України

Тема 9. Українські землі наприкінці XVII – XVIII ст.

Наступ на політичну автономію України. Обрання гетьманом І. Мазепи. Коломацькі статті 1687 р. Основні напрями економіч-

ної, соціальної, зовнішньоекономічної та культурно-просвітницької діяльності І. Мазепи. Зміцнення влади козацької старшини.

Україна на початку Північної війни. Таємна дипломатія І. Мазепи. Перехід І. Мазепи на бік Карла XII та наслідки цієї акції для України.

Обрання гетьманом І. Скоропадського. Воєнні дії взимку 1708 — 1709 рр. Полтавська битва. Смерть І. Мазепи, його місце і роль в українському національно-визвольному русі.

Обрання гетьманом України (в еміграції) П. Орлика. Розробка й прийняття “Пактів і Конституцій прав і вольностей Війська Запорозького”. Історичне значення діяльності П. Орлика.

Інкорпораційна політика царизму. Гетьман І. Скоропадський. Решетилівські статті 1709 р. Заходи Петра I щодо обмеження державних прав України та русифікації її населення. Утворення 1-ої Малоросійської колегії, її завдання і функції. Правління наказного гетьмана П. Полуботка. Боротьба козацької старшини за відновлення державних прав України. Зміцнення української державності за гетьманування Д. Апостола. “Решительні пункти” 1728 р. Заснування Нової Січі. Діяльність гетьманського уряду.

Доля запорожців після Полтавської битви. Олешківська Січ. Заснування Нової Січі. Стосунки імперського уряду і Січі. Створення військових поселень. Нова Сербія і Слов'яносербія.

Тимчасове відновлення гетьманського правління. Кирило Розумовський. Посилення антиукраїнської політики за Катерини II. Скасування козацького устрою на Слобожанщині (1785 р.). Остаточна ліквідація гетьманства і створення 2-ої Малоросійської колегії. Політика П. Рум'янцева-Задунайського в Лівобережній Україні. Зруйнування Запорозької Січі (1785 р.). Російський уряд і козацька старшина. Кошовий отамає П. Калнишевський. Переселення запорожців. Заснування Задунайської Січі. Розселення козаків на Кубані і Дону. Скасування військового й адміністративного устрою Лівобережної України.

Культура України XVII — початку XVIII ст. Освіта й книгодрукування: Київська Академія. Відкриття друкарень. Наука. Розвиток медицини й математики. Г. Сковорода. Літописи С. Величка і Г. Граб'янки.

Література й усна народна творчість. І. Котляревський та його “Енеїда”. Театр і музика. М. Березовський, А. Ведель, Д. Борзнянський.

Архітектура. Українське бароко. Живопис. Д. Левицький, В. Боровиковський.

Побут, звичаї і культура запорожців. Місце церкви в духовному житті козаків. Система навчання і виховання молоді. Січова школа.

Література [8–10; 21; 26; 27; 32; 41; 77; 100]

Тема 10. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій в першій половині XIX ст.

Інтеграція територіальних надбань Російської та Австрійської імперій наприкінці XVIII ст. Адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ українських земель у складі іноземних держав. Демографічні показники й етнічний склад населення українських земель. Національне та соціальне становище українського населення.

Адміністративно-територіальний устрій та населення західноукраїнських земель. Колоніальна політика австрійського уряду. Реформи Марії-Терезії та Йосифа II, їхня роль у розвитку економічного й суспільного життя Галичини та Буковини.

Україна в російсько-турецькій війні, Бухарестський мирний договір та його наслідки для України. Участь українського населення у російсько-французькій війні 1812 р. Утворення Азовського козацького війська.

Функціонування поміщицького господарства на українських землях. Становище селянства. Закріпачення селян Південної України (1796 р.). Урочна система виконання панщини. Військові поселення. Поширення ринкових відносин. Товаризація поміщицького господарства. Машини і вільнонаймана праця. Розшарування селян і руйнування селянської общини. Місячина. Орендування поміщицьких земель. Дрібні селянські промисли, чумакування й візникування.

Початок промислового перевороту. Південна Україна: характеристика економічного розвитку, галузева спеціалізація, характер виробничих відносин у сільському господарстві та промисловості. Зародження фабрично-заводського виробництва. Розвиток промисловості. Шляхи і транспорт. Міста. Зростання морських портів. Розвиток внутрішньої торгівлі. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії.

Національний і соціальний гніт на українських землях. Форми й характер протесту українського населення. Виступ бузьких козаків (1817 р.). Повстання чугуївських вільнопоселенців на Харків-

щині (1819 р.). Селянські рухи на Дону і в Південній Україні (1818–1820 рр.). Шебелинське повстання 1829 р. Селянські виступи під проводом Устима Кармелюка (1812–1835 рр.) на Поділлі і Волині.

Криза феодальних відносин у Західній Україні. Форми антикріпосницької боротьби. Рух опришків. Революційний рух на західноукраїнських землях, селянські виступи в Галичині, на Буковині (Л. Кобилиця), у Закарпатті (“холерні бунти”).

Поширення декабристського руху в Україні. “Союз благоденства”. Створення “Південного товариства” і “Товариства об’єднаних слов’ян”.

Національна ідея в суспільно-політичному русі першої половини XIX ст. Створення Кирило-Мефодіївського братства. М. Костомаров, П. Куліш, М. Гулак-Артемівський, В. Білозерський — засновники організації. Т. Шевченко — суспільно-політичний діяч, його участь у братстві. Значення діяльності кирило-мефодіївців у розвитку українського національного руху.

Література [8–10; 21; 26; 27; 32; 41; 77; 100]

Тема 11. Україна у другій половині XIX — на початку XX ст.

Особливості соціально-економічного розвитку українських земель напередодні реформи 1861 р. Основні законодавчі акти аграрної реформи в Україні, її специфіка та наслідки.

Адміністративне реформування у другій половині XIX ст. (судова, земська, військова, шкільна, цензурна, фінансова реформи та реформа міського самоврядування). Вплив реформ 60-х років на соціально-економічний і політичний розвиток України.

Надніпрянська Україна в пореформений період. Початок капіталістичної індустріалізації в Україні. Особливості й перебіг промислового перевороту. Політика протекціонізму. Залучення іноземних капіталів. Створення великої фабрично-заводської індустрії. Перетворення України на головну вугільно-металургійну базу Російської імперії. Провідні галузі промисловості України. Спеціалізація промислових районів. Розвиток транспорту. Розширення внутрішнього ринку. Торгівля.

Аграрні відносини в Надніпрянській Україні. Залишки кріпацтва. Поєднання відробіткової та вільнонайманої систем. Розвиток товарного рільництва та тваринництва. Застосування машин у сільському господарстві. Соціальне розшарування селянства.

Особливості економічного розвитку західноукраїнських земель. Формування промислового сектора в Західній Україні. Розвиток Дрогобицько-Бориславського нафтового району. Галузі промисловості. Проблеми у сільськогосподарському секторі. Початок трудової еміграції. Кооперативний рух.

Література [8; 24; 38–40; 42; 74; 78; 84; 85]

Змістовий модуль III. Новітня історія України

Тема 12. Українська національна революція 1917–1921 рр.

Російська лютнева буржуазно-демократична революція та її вплив на розвиток суспільного руху в Україні. Відродження національних громадсько-політичних організацій. Утворення української Центральної Ради (20 березня 1917 р.): партійний склад, політична програма. М. Грушевський і В. Винниченко, М. Міхновський. Утворення “Вільного козацтва”.

Політичні партії в боротьбі за електорат. Всеукраїнський національний Конгрес (7–8 квітня 1917 р). Перевибори Центральної Ради. 2-й Всеукраїнський військовий з’їзд. I Універсал Центральної Ради. Створення Генерального секретаріату – уряду автономної України. Проголошення автономії. II Універсал Центральної Ради. Липнева політична криза в Росії. Збройний виступ самостійників та їхня поразка.

Пожвавлення шовіністичних настроїв у Україні. Послаблення позицій Центральної Ради. Більшовизація Рад. Відносини Центральної Ради та Тимчасового уряду. “Демократична нарада” і позиція Центральної Ради. З’їзд народів у Києві.

Спроби більшовиків захопити владу в Україні. Встановлення контролю Центральної Ради над Києвом. III Універсал Центральної Ради: проголошення Української Народної Республіки 7 листопада 1917 р. Внутрішня і зовнішня політика уряду УНР.

Причини війни Радянської Росії та УНР. Харківський з’їзд Рад Проголошення радянської влади в Україні. Перший радянський уряд України. Похід радянських військ на Київ. Бій під Крутами. Повстання робітників заводу “Арсенал”.

Початок переговорів у Бресті. Визнання УНР державами Троїстого Союзу. Брестський мирний договір. IV Універсал Центральної Ради 9 (22) січня 1918 р.: проголошення незалежності України.

Радянізація України. Червоний терор. Донецько-Криворізька, Таврійська, Одеська і Донська республіки, їх статус. Антибільшовицький рух.

Німецько-австрійська окупація України. Падіння радянської влади в Україні.

Прийняття Конституції УНР та обрання М. Грушевського Президентом України. Криза Центральної Ради навесні 1918 р. Гетьманський переворот.

Українська держава гетьмана П. Скоропадського: внутрішня політика, зовнішньополітичний курс, національно-культурне будівництво.

Українські соціалістичні партії в опозиції. Створення Українського національного союзу. Селянські повстання (літо-осінь 1918 р.). Анархо-повстанський рух Н. Махно.

Боротьба за відновлення УНР. Директорія та її політичний курс. Антигетьманське повстання. С. Петлюра. Трудовий конгрес. Отаманщина. Більшовицька агресія проти Директорії. Інтервенція Антанти на півдні України. Партизансько-повстанська війна проти окупантів. Відставка В. Винниченка та В. Чеховського.

Посилення націонал-комуністичних настроїв. Директорія і махновський рух. Розклад армії УНР. Єврейські погроми. Успіхи Радянської Росії у війні проти УНР. Причини поразки Директорії.

Революційні події 1918 р. на західноукраїнських землях. Політичні партії Східної Галичини. Повстання 1 листопада 1918 р. у Львові. Проголошення ЗУНР. С. Петрушевич президент ЗУНР. “Акт злуки” УНР і ЗУНР 22 січня 1919 р. — День соборності України. Соціально-економічні перетворення в ЗУНР. Початок польсько-української війни. Створення Української Галицької армії. Дипломатична діяльність уряду ЗУНР. Причини поразки державотворчого процесу в Західній Україні. Окупація Північної Буковини, Бессарабії та Закарпаття іноземними військами. Визвольний рух.

Багатовладдя в Україні. Формування більшовицького режиму в Україні та його політичний курс у 1919 р. Червоний терор 1919 р., його масштаби й наслідки. Націоналізація промисловості. Аграрна реформа. Продовольча диктатура, її суть. Антибільшовицький рух в Україні та його соціальна платформа. Повстання Григор'єва, Махна та ін. Диференціація українських соціалістичних партій. Націонал-комуністи.

Боротьба українських військових проти Денікіна, Польщі та Радянської Росії. “Трикутник смерті”.

Денікінський режим. Махновський рух у денікінському тилу. Контрнаступ радянських військ і поразка Денікіна.

Відновлення більшовицького режиму. Визнання радянським керівництвом незалежності України. Всеукрревком. Х. Раковський. III Всеукраїнський з'їзд Рад. Перша радянська Конституція України. Політика більшовиків в Україні у 1919 р.

Радянсько-польська війна та Україна. Ризький мирний договір та його умови.

Поразка врангелівського наступу на Україну. Червоний терор у Криму. Розгром махновщини. Утвердження радянської влади на більшості українських земель.

Основні уроки української національної революції.

Література [7; 17; 32; 40; 42; 66; 82; 84; 93; 95]

Тема 13. Українські землі у міжвоєнний період (20–30-ті роки ХХ ст.)

Міжнародне, політичне, соціально-економічне становище Української СРР на початку 20-х років. Перехід до нової економічної політики, її суть та особливості запровадження в Україні. Неп у промисловості. Суть госпрозрахунку. Трестування промисловості. Проблема безробіття. Перші наслідки відбудовчого процесу.

Причини і масштаби голоду 1921–1922 років в Україні. Діяльність закордонних і радянських організацій допомоги голодуючим.

Державний статус України в 1921–1922 рр. Юридичне оформлення Союзу РСР.

Система реальної влади в Україні. РКП(б) і КП(б)У. Природа радянського тоталітарного режиму. Роль у ньому профспілок, комнезамів, комсомолу, ставлення до інтелігенції. Феномен “національного ухильництва”. Партійні дискусії щодо майбутнього курсу соціально-економічної політики. “Криза непу”. “Ножиці цін”. Хлібозаготівельні кризи.

Політика більшовиків у царині культури. “Українізація” (коренізація), її суть і мета. Г. Гринько, О. Шумський, М. Скрипник.

Ліквідація неписьменності та її підсумки. Створення загальноукраїнської радянської системи початкової освіти. Література і мистецтво. Українське національне відродження в літературі. М. Куліш, Є. Плужник, М. Рильський. І. Багряний, У. Самчук та ін. Літературно-художнє мистецтво. Літературна дискусія 1925–1928 рр.

М. Хвильовий. Образотворче мистецтво. Кінематограф. О. Довженко. Підсумки розвитку культури України в 20-ті роки.

Релігійне життя в Україні. Виникнення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ).

Завершення внутрішньопартійної боротьби в ЦК ВКП(б) і утвердження одноособової диктатури Й. Сталіна. Згорання непу. Курс на розгорнуте будівництво соціалізму по всьому фронту.

Форсована індустріалізація. Відмова від економічних методів регулювання господарського життя і перехід до командної економіки. Централізація управління промисловістю. “Штурмівщина”. Виробниче змагання. Ізотовський рух. Стахановський рух. Досягнення і прорахунки перших п'ятирічок. Життєвий рівень народу України. Репресії проти робітників і службовців. Промисловість України напередодні Другої світової війни. Перетворення республіки на промисловий регіон СРСР.

Хлібозаготівельна криза 1928–1929 рр. Перехід до суцільної колективізації. “Соціалістичне змагання” і репресії проти противників колективізації. Самознищення селянських господарств. Еволюція ставлення радянської влади до заможного селянства. “Ліквідація куркульства як класу” та її історичне значення. Доля репресованих селян. Передумови Голодомору 1932–1933 рр. “Закон про п'ять колосків”. “Хлібозаготівлі” та їх реквізиторний характер. Комісія Молотова в Україні. Масштаби смертності. Наслідки Голодомору. Демографічні втрати України. Заходи щодо зміцнення колгоспів. Завершення колективізації та її наслідки для України.

Модернізація України і зміни соціального складу населення. Формування прошарку партійно-державної та господарської номенклатури. Конституція УСРР 1937 р. Монопольне становище ВКП(б) у суспільстві. Утвердження тоталітарного режиму в Україні. Зростання культу особи Сталіна. Репресії в Україні. Судові політичні процеси 30-х років. “Шахтинська справа”, СВУ та масові репресії як методи внутрішньої політики в період тоталітаризму. Чистка партії. Ідеологія на службі терору. Соціально-психологічні наслідки терору.

Труднощі і суперечності розвитку освіти в 30-ті роки. Згорання політики українізації. Політизація шкільного життя. Піонерський і комсомольський рух.

Особливості діяльності вищої школи в 30-ті роки. Розширення мережі вузів, відновлення роботи університетів. Діяльність Академії

наук України. О. Богомолець, О. Патон, М. Стражеско, Л. Ландау та ін. Вплив сталінщини на розвиток науки.

Русифікація і звуження сфери використання української і національних мов. Національно-культурна політика державної партії в УРСР 30-х років. Боротьба з “буржуазним націоналізмом” і “націонал-ухильництвом”. Здобутки і трагічні сторінки літератури і мистецтва. “Розстріляне відродження”.

Антицерковна політика. Ліквідація УАПЦ.

Література [8; 17; 32; 40; 42; 66; 82; 84; 93; 95]

Тема 14. Україна у роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецький пакт про ненапад. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної Армії на територію Західної України та її включення до складу СРСР. Анексія Радянським Союзом Бессарабії та Північної Буковини. Встановлення німецької окупаційної влади на Лемківщині, Підляшші та Холмщині. Радянізація західних областей України.

Напад Німеччини на СРСР. Україна в планах “блискавичної війни”. Воєнно-мобілізаційні акції радянського уряду. Оборонні бої (літо-осінь 1941 р). Оборона Києва. Стратегічні прорахунки радянського командування. Поразка Південно-Західного фронту. Героїчна оборона Севастополя й Одеси.

Розчленування України. Нацистський “новий порядок”. Окупаційна політика. Трагедія Бабиного Яру. Економічне пограбування України.

Антифашистський рух в Україні та його дві течії. Радянське підпілля та партизанський рух 1941–1942 рр. ОУН на початку війни. “Акт проголошення відновлення Української держави” 30 червня 1941 р. Арешт українського уряду на чолі з Я. Стецько й С. Бандерою. Оунівське підпілля 1941–1942 рр.

Контрнаступ радянських військ у 1943 р. Перемога під Сталінградом, Курська битва, наступ на Лівобережжі, визволення Донбасу. “Східний вал”. Визволення Києва. Антигітлерівська боротьба в тилу. Створення Української повстанської армії (УПА). Політична еволюція ОУН – УПА та збройна боротьба у 1943 р.

Український народ та його героїчна праця в тилу задля перемоги.

Січнево-лютневий наступ 1944 р. Корсунь-Шевченківська битва. Весняний наступ на Українських фронтах. Кримська наступальна

операція. Примусове виселення з Криму татар, вірмен, греків. Очищення території України від окупаційних військ. ОУН — УПА на завершальному етапі боротьби з гітлерівцями. Початок антирадянської боротьби. Репресії радянських властей у Західній Україні.

Демографічні, політичні, економічні й культурні втрати України во роки війни.

Література [7; 22; 30; 42; 45; 47; 48; 56; 60; 97]

Тема 15. Україна у 1945–1964 роках

Адміністративно-територіальні зміни в УРСР після війни. Внутрішньополітичне та економічне становище республіки. УРСР — співзасновниця ООН, інших міжнародних організацій.

Особливості відбудови промисловості. Відновлення довоєнної структури промисловості. Голод 1946–1947 рр., його причини, масштаби, наслідки. Проблеми відбудови сільського господарства. Грошо-ва реформа та її наслідки. Ліквідація карткової системи.

Радянізація Західної України. Формування органів місцевої влади. Колективізація західноукраїнського села. Львівський церковний собор 1946 р. і ліквідація Української греко-католицької церкви (УГКЦ) та об'єднання з РПЦ. Масові репресії та депортації населення. Операція “Вісла”. Придушення збройного опору ОУН — УПА.

Політична боротьба в Україні після смерті Й. Сталіна. Початок де-сталінізації в Україні. Реабілітації першої половини 50-х років. Передача Кримської області до складу УРСР: мотиви і правова основа.

Відбудова системи народної освіти. Запровадження обов'язкової семирічної освіти.

Наука і культура. Боротьба з “космополітизмом”.

XX з'їзд КПРС та Україна. Початок політичних реабілітацій. Аграрна політика кінця 50-х — першої половини 60-х років. Реформи М. Хрущова, їх суперечливий і непослідовний характер, загальна спрямованість і значення.

Прихід до влади Л. Брежнєва і поглиблення засилля партії. Поступ науково-технічної революції. Галузеві диспропорції у промисловості й сільському господарстві, їх негативні наслідки.

Ідеологізація культурного життя. Курс на “зближення і злиття націй” та посилення русифікації. Науково-технічна революція і наука в Україні. Десталінізація і поживлення культурного життя в республіці. “Відлига” в українській літературі. “Шістдесятники”. В. Симоненко, Л. Костенко, І. Світличний, І. Драч, С. Гуцало та ін.

Причини появи й особливості дисидентського руху в Україні. Українська робітничо-селянська спілка Л. Лук'яненка. “Інтернаціоналізм чи русифікація?” І. Дзюби. Репресії проти дисидентів і значення їхньої діяльності.

Література [4; 5; 20; 42; 46; 62; 84; 85; 96; 97]

Тема 16. Україна у період “застою” (1964–1985 рр.)

Реформи середини 60-х років, їх згортання консерваторами в партійно-державному керівництві. Деформації в структурі економіки України. Наростання економічної кризи. Перетворення України на зону екологічного лиха. Занепад колгоспно-радгоспної системи. Стан науки та її вплив на виробництво.

Конституція УРСР 1978 р. П. Шелест і зміщення його з посади першого секретаря ЦК КПУ. Україна в єдиному народногосподарському комплексі СРСР за часів В. Щербицького.

Наростання кризових явищ у культурі. Суперечливі тенденції у мистецькому житті. Театр. Українське “поетичне кіно”. І. Миколайчук, Ю. Ілленко, Л. Осика, С. Параджанов. Скульптура й живопис.

Причини опозиційного руху в радянській Україні. Протести інтелігенції проти арештів правозахисників. Форми діяльності дисидентів. Утворення Української Гельсінської спілки (УГС): мета і форми діяльності. М. Руденко, Л. Лук'яненко, С. Караванський, О. Мешко та ін.

Причини існування релігійного дисидентства. Боротьба за легалізацію Української греко-католицької церкви (УГКЦ). Й. Тереля. Борець за права православних віруючих В. Романюк. Дисиденти – парафіяни протестантських церков.

Історичне значення опозиційного руху.

Література [32; 36; 40; 66; 79; 80; 82; 84; 90; 99]

Тема 17. Україна у добу перебудови

Зміни вищого партійно-державного керівництва після смерті Л. Брежнєва. М. Горбачов і пошуки шляхів виходу з кризи. Спроби оздоровлення суспільно-політичного життя. Погіршення економічної ситуації в Україні у другій половині 80-х років. Чорнобильська катастрофа. Недієздатність колгоспно-радгоспної системи. Зростання інфляції та дефіциту державного бюджету. Скорочення обсягів суспільного виробництва. Зменшення національного доходу України.

Зростання політичної активності суспільства. “Гласність”. Створення нових громадських об’єднань. Відновлення Української Гельсінської спілки. Політичні клуби. Початок формування Народного руху. Багатопартійність в Україні. Вибори до Верховної Ради УРСР 1990 р. Декларація про державний суверенітет України.

Спроба державного перевороту в СРСР і Україні. Акт проголошення незалежності України. Припинення діяльності Компартії України. Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори президента України. Л. Кравчук. Денонсація Договору 1922 р. про утворення СРСР. Утворення Співдружності Незалежних Держав (СНД). Затвердження національної символіки України.

Історичне значення відтворення незалежності України.

Література [8; 14; 40; 42; 43; 62; 84; 85; 89; 96]

Тема 18. Україна в сучасну добу

Створення правової бази розвитку України як демократичної держави. Становлення владних структур незалежної України. Формування Збройних сил і Військово-морського флоту, Національної гвардії, Служби безпеки. Запровадження національної грошової одиниці та інших інститутів державності.

Незалежність та перегрупування політичних сил. Трансформація Руху та його розкол. Формування багатопартійності в Україні.

Вибори до Верховної Ради та їх наслідки. Співвідношення сил у новій Верховній Раді, фракції та депутатські групи. О. Мороз — Голова Верховної Ради.

Вибори президента України (1994 р.). Обрання президентом Л. Д. Кучму, його соціально-економічна та політична платформа.

Кабінет міністрів як ланка виконавчої влади. Прем’єр-міністр Є. Марчук та його відставка. П’ятий прем’єр-міністр П. Лазаренко. Конституційний процес, прийняття Конституції України.

Основні напрями зовнішньої політики України. Участь України у загальноєвропейському процесі. Діяльність України в ООН. Українсько-російські відносини. Україна та СНД. Приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Меморандум про гарантії безпеки України. Позаблоковий статус України. Вступ України до Ради Європи. Україна та Всесвітній Банк.

Вибори президента України 1999 р., боротьба політичних сил та характеристика їх співвідношення, кандидати в президенти. Переобрання Л. Д. Кучми на другий термін та політика прискорення со-

ціально-економічних реформ. Президент України та Верховна Рада: характеристика відносин, перспективи державотворчого процесу. Кабінет В. Ющенка та його соціально-економічна діяльність, причини відставки. Загострення політичної кризи в країні та її можливі наслідки.

Парламентські вибори 2002 року: розстановка політичних сил і результати.

Економічні проблеми незалежної України в 1991–1996 рр. Реформування економіки на шляху переходу до ринкових відносин. Приватизація, суперечливий характер її здійснення. Криміналізація економічного життя. Проблема енергоносіїв, спад виробництва. Запад аграрного сектора економіки. Проблема приватної власності на землю.

Криза фінансово-кредитної системи. Наростання інфляційних процесів і соціальної напруженості. Пошук шляхів виходу із кризи і соціального захисту населення.

Активізація соціальних реформ наприкінці 90-х років ХХ ст. Кабінет міністрів В. Пустовойтенка, В. Ющенка та їх економічна діяльність.

“Померанчева” революція 2004 р. та її наслідки.

Діяльність Кабінету міністрів А. Кінаха, Ю. Тимошенко, В. Януковича. Утвердження принципів плюралізму в ідеологічно-культурній царині. Національне відродження на рубежі ХХ–ХХІ ст. в Україні. Створення національно-культурних товариств і об'єднань, навчальних закладів.

Освіта. Закон України “Про освіту”. Програма “Освіта” (Україна ХХІ століття). Розширення сфери вживання української мови. Зміни в діяльності вищої школи. Мистецьке життя України.

Література [14; 32; 40; 42; 66; 79; 82; 90; 92; 99]

ТЕСТИ

1. Яка культура вважається початковим етапом формування українського етносу?

- А) Зарубинецька.
- Б) Трипільська.
- В) Черняхівська.

2. Яке з грецьких античних міст-держав знаходилось у межах сучасного Севастополя?

- А) Ольвія.
- Б) Херсонес.
- В) Боспор.

3. Основним заняттям слов'ян кінця I тис. до н. е. — I тис. н. е. було:

- А) Кочове скотарство.
- Б) Орне землеробство і осідле тваринництво.
- В) Здобичництво (мисливство, рибальство), торгівля.

4. Єдину Галицько-Волинську державу у 1199 році заснував:

- А) Данило Галицький.
- Б) Роман Мстиславович.
- В) Володимирко.

5. Становище українських земель у складі Великого князівства Литовського було:

- А) Литва потрапила під культурний вплив слов'ян.
- Б) Таким самим, як і під владою Золотої Орди.
- В) Українські землі вели самостійну зовнішню політику.

6. Українське козацтво виникло на прикордонних землях:

- А) Великого князівства Литовського.
- Б) Польського королівства.
- В) Московської держави.

7. Замість гетьмана, посаду якого було скасовано Катериною II, Україною управляли:

- А) Генеральна військова канцелярія.
- Б) Малоросійська колегія.
- В) Правління гетьманського уряду.

8. Останнім кошовим отаманом Запорозької Січі був:

- А) І. Сірко.
- Б) С. Білой.
- В) П. Калнишевський.

9. *“Головну Руську раду” було створено:*
- А) У Києві.
 - Б) У Кам'янці-Подільському.
 - В) У Львові.
10. *Яка з цих організацій діяла на Наддніпрянській Україні?*
- А) Кирило-Мефодіївське товариство.
 - Б) Руська трійця.
 - В) Стара громада.
11. *До яких держав належали українські землі у XIX ст.?*
- А) Польща, Російська імперія, Угорщина.
 - Б) Польща, Російська імперія, Австро-Угорська імперія.
 - В) Російська імперія, Австро-Угорська імперія.
12. *Яка політична партія першою була заснована в Галичині?*
- А) Русько-українська радикальна партія (РУРП).
 - Б) Українська національно-демократична партія (УНДП).
 - В) Українська соціал-демократична партія (УСДП).
13. *Яка українська політична організація першою проголосила ідею повної самостійності України?*
- А) Братство тарасівців.
 - Б) Спілка.
 - В) Українська Громада.
14. *Українські січові стрільці (УСС) в роки Першої світової війни воювали:*
- А) У складі австрійської армії проти російських військ.
 - Б) На боці російської армії проти австро-німецьких військ.
 - В) Проти обох воюючих сторін за власні національні інтереси.
15. *На якому принципі базувалась аграрна політика П. Скоропадського?*
- А) На принципі приватної власності на землю.
 - Б) На принципі націоналізації землі з метою передачі її селянам.
 - В) На принципі державного регулювання аграрної сфери через комітети бідноти.

16. Зміст політики “коренізації” можна визначити так:

- А) Розбудова промисловості у національних регіонах.
- Б) Залучення національних кадрів до партійного і державного будівництва.
- В) Відновлення діяльності національних громадсько-політичних організацій.

17. Додатком до якого договору був таємний протокол про розподіл сфер впливу між СРСР і Німеччиною?

- А) Договір про обмеження озброєнь у Європі.
- Б) Договір про дружбу і ненапад.
- В) Договір про дружбу і кордони.

18. Україна стала без'ядерною державою:

- А) У 1991 р.
- Б) У 1993 р.
- В) У 1996 р.

19. Акт проголошення незалежності України було прийнято Верховною Радою під головуванням:

- А) В. А. Івашка.
- Б) Л. М. Кравчука.
- В) Ю. Звягільського.

20. Грецькі міста (VII – V ст. до н. е.) існували на території:

- А) Західної України.
- Б) Наддніпрянської України.
- В) Північного Причорномор'я.

21. Коли монголо-татари вперше зіткнулись зі слов'янськими державами?

- А) У 1223 р.
- Б) У 1237 р.
- В) У 1240 р.

22. У результаті укладення Люблінської унії:

- А) Велике князівство Литовське і Польське королівство здобули незалежність одне від одного.

- Б) Велике князівство Литовське і Польське королівство об'єдналися під владою одного правителя.
- В) Велике князівство Литовське і Польське королівство об'єдналися в одну державу.

23. *Визначіть сутність поняття “магдебурзького права”:*

- А) Підпорядкування міст місцевим феодалам.
- Б) Формування особистої залежності селян.
- В) Формування міського самоврядування.

24. *За часів Б. Хмельницького Українська держава називалась:*

- А) Військо Запорозьке.
- Б) Україна.
- В) Гетьманщина.

25. *Автором “Конституції прав і свобод Запорозького Війська” був:*

- А) П. Орлик.
- Б) І. Мазепа.
- В) П. Полуботок.

26. *Засновником громадсько-культурного об'єднання “Руська трійця” були:*

- А) І. Франко, М. Шашкевич, І. Вагілевич.
- Б) І. Франко, Я. Головацький, М. Шашкевич.
- В) І. Вагілевич, Я. Головацький, М. Шашкевич.

27. *У центрі уваги Центральної Ради влітку 1917 р. були такі проблеми:*

- А) Досягнення автономії України.
- Б) Розв'язання аграрного питання.
- В) Соціальний захист трудящих.

28. *Визначіть, протягом якого періоду радянська влада здійснювала політику “воєнного комунізму”:*

- А) 1917–1918 рр.
- Б) 1919–1922 рр.
- В) 1919–1921 рр.

29. Київ став столицею УСРР:

- А) У 1924 р.
- Б) У 1934 р.
- В) У 1936 р.

30. Наслідком рішень, прийнятих Народою з питань безпеки та співробітництва в Європі 30 червня – 1 серпня 1975 р., стало утворення:

- А) Українського Національного комітету (УНК).
- Б) Української Робітничо-Селянської Спілки.
- В) Української Гельсінської спілки.

31. Столицею Малої Скіфії було місто:

- А) Неаполь (поблизу суч. Сімферополя).
- Б) Ольвія (поблизу Миколаєва).
- В) Тіра (поблизу Білгород-Дністровського).

32. Хто запровадив “устави” та “уроки”, зробив спробу упорядкувати виплати підданих князям?

- А) Ігор.
- Б) Ольга.
- В) Святослав.

33. “Вічний мир” між Московською державою і Річчю Посполитою було підписано:

- А) У 1676 р.
- Б) У 1686 р.
- В) У 1687 р.

34. В якому регіоні знаходився основний центр формування промислового пролетаріату на початку ХХ ст. на західноукраїнських землях?

- А) Львівському.
- Б) Дрогобицько-Бориславському.
- В) Закарпатському.

35. У листопаді 1918 р. українські політичні партії, опозиційні режиму гетьманської влади П. Скоропадського, утворили альтернативний уряд — Директорію УНР. Хто її очолив?

- А) М. Грушевський.

- Б) В. Винниченко.
- В) С. Петлюра.

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I. Давня історія України

Тема 4. Галицько-Волинське князівство

1. Утворення та особливості розвитку Галицького князівства.
2. Волинське князівство. Політика Романа Мстиславовича.
3. Галицько-Волинське князівство. Діяльність Данила Галицького.

Література [14; 18; 24; 25; 31; 32; 77; 82; 88; 91]

Тема 7. Українська національна революція середини XVII ст. під проводом Б. Хмельницького

1. Українська національна революція під проводом Б. Хмельницького.
2. Дипломатична діяльність Б. Хмельницького.
3. Бойові дії 1651–1653 рр.

Література [1; 2; 19; 21; 32; 53; 81; 82; 91; 100]

Змістовий модуль II. Нова історія України

Тема 10. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX ст.

1. Декабристський рух в Україні.
2. Участь українського населення в російсько-французькій війні 1812 р.
3. Зародження та розвиток українського національного руху в Наддніпрянській Україні в першій половині XIX ст. Кирило-Мефодіївське товариство.

Література [8; 24; 38–40; 42; 74; 78; 84; 85]

Змістовий модуль III. Новітня історія України

Тема 12. Українська національна революція 1917–1921 рр.

1. Жовтневий більшовицький переворот і позиція Центральної Ради. Проголошення Української Народної республіки (УНР).

2. Агресія більшовиків проти УНР. IV Універсал Центральної Ради та проголошення незалежності України. Перша більшовицька окупація України.
3. Революційні події 1918 р. на західноукраїнських землях. Створення Західноукраїнської Народної республіки (ЗУНР). Війна ЗУНР з Польщею. Акт злуки.

Література [8; 17; 32; 40; 42; 66; 82; 84; 93; 95]

Тема 14. Україна у роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)

1. Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни і проголошення Карпатської України.
2. Радянсько-німецький пакт про ненапад та його вплив на перебіг подій в Україні.
3. Розгортання руху опору на території України. Створення Української повстанської армії (УПА) та її боротьба проти окупаційного режиму. Діяльність радянського підпільного та партизанського руху.

Література [8; 14; 40; 42; 43; 62; 84; 85; 89; 96]

Тема 16. Україна у період “застою” (1964–1985 рр.)

1. Суспільно-політичне життя в СРСР у період “застою”. Реформи середини 60-х років, їх згортання консерваторами в партійно-державному керівництві.
2. Занепад села та колгоспно-радгоспної системи. Перетворення України в зону екологічного лиха.
3. Розгром радянським керівництвом опозиційного руху в Україні.

Література [4; 8; 38–40; 42; 46; 84; 85; 98]

Тема 18. Україна у сучасну добу

1. Соціально-економічний розвиток України. Економічна криза 90-х років.
2. Конституційний процес в Україні. Прийняття Конституції 1996 р.
3. Релігійне життя в Україні. Основні релігійні конфесії в Україні у сучасну добу.

Література [14; 32; 40; 42; 66; 79; 82; 90; 92; 99]

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

Змістовий модуль І. Давня історія України

Тема 1. Стародавня доба історії України

1. Первісна епоха на території України (характеристика палеоліту, мезоліту, неоліту, енеоліту, бронзового, залізного віку).
2. Трипільська культура.
3. Кочові народи Півдня України (кіммерійці, скіфи, сармати, готи, гуни).
4. Антична колонізація Північного Причорномор'я.

Література [3; 18; 29; 35; 38–40; 77; 83; 85]

Тема 2. Давні слов'яни

1. Теорії походження слов'ян.
2. Перші державні утворення східних слов'ян. Антська держава.
3. Соціально-економічний розвиток та суспільно-політичний розвиток східних слов'ян.
4. Релігійні вірування східних слов'ян.

Література [6; 11; 14; 25; 29; 68; 75–77; 84;]

Тема 3. Київська Русь

1. Київська Русь у IX – X ст. Внутрішня та зовнішня політика Олега, Ігоря, Ольги, Святослава.
2. Прийняття християнства та його історичне значення.
3. Київська Русь у період розквіту.
4. Монголо-татарська навала та її наслідки.

Література [11; 12; 24; 29; 31; 51; 75–77; 87]

Тема 4. Галицько-Волинське князівство

1. Особливості соціально-економічного та суспільно-політичного розвитку Волинського князівства. Політика Романа Мстиславовича.
2. Утворення Галицько-Волинського князівства.
3. Галицько-Волинська держава за наступників Данила Галицького.
4. Соціально-економічний розвиток, культура Галицько-Волинської держави.

Література [14; 18; 24; 25; 31; 32; 77; 82; 88; 91]

Тема 5. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Польщі

1. Входження українських земель до складу Великого князівства Литовського. Загарбання Польщею західноукраїнських земель.
2. Кревська унія 1385 р. та її вплив на Україну. Ліквідація залишків автономії українських земель.
3. Соціально-економічний розвиток України у складі Великого князівства Литовського та Польщі.
4. Процес закріпачення українських селян. Литовські статuti 1529, 1566, 1588 років.

Література [18; 24; 25; 28; 35; 38–40; 77; 91]

Тема 6. Україна у складі Речі Посполитої.

1. Люблінська унія 1569 р., її наслідки для України.
2. Берестейська церковна унія 1596 р. та її наслідки.
3. Культурне відродження в Україні наприкінці XVI – у першій половині XVII ст. Походження козацтва. Утворення Запорозької Січі. Реєстрове козацтво.
4. Козацько-селянські повстання кінця XVI – першої половини XVII ст.

Література [1; 2; 19; 21; 37; 41; 63; 77; 91; 100]

Тема 7. Українська національна революція середини XVII ст. під проводом Б. Хмельницького

1. Передумови, причини, характер, рушійні сили української національної революції під проводом Б. Хмельницького.
2. Бойові дії 1648–1649 рр. Зборівський мирний договір.
3. Бойові дії 1651–1653 рр. Білоцерківський мирний договір (1651). Жванецька угода (1653). Переяславська угода та Березневі статті 1654 р.
4. Воєнна кампанія 1654–1657 рр.

Література [1; 2; 19; 21; 32; 53; 81; 82; 91; 100]

Тема 8. Україна у добу “Руїни”

1. Причини “Руїни”. Розгортання громадянської війни в Козацькій Україні. Поділ України.
2. Лівобережна Україна в добу “Руїни”. Гетьманування Брюховецького, Многогрішного, Самойловича.

3. Правобережна Україна в 60–70-х роках XVII ст. Внутрішня та зовнішня політика П. Дорошенка.
4. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток Лівобережної України в другій половині XVII ст.

Література [1; 2; 19; 21; 27; 32; 41; 77; 81; 94]

Змістовий модуль II. Нова історія України

Тема 9. Українські землі наприкінці XVII–XVIII ст.

1. Внутрішня та зовнішня політика І. Мазепи.
2. Наступ царського уряду на автономні права Гетьманату протягом XVIII ст.
3. Ліквідація автономії України. Зруйнування Запорозької Січі.
4. Правобережна Україна у XVIII ст. Гайдамацький рух. Народне повстання 1734–1738 рр. Коліївщина 1768–1769 рр.

Література [8–10; 21; 26; 27; 32; 41; 77; 100]

Тема 10. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX ст.

1. Соціально-економічне та політичне становище українських земель у XIX ст. у складі Російської імперії. Декабристський рух в Україні.
2. Зародження та розвиток українського національного руху в Наддніпрянській Україні у першій половині XIX ст. Кирило-Мефодіївське товариство.
3. Соціально-економічний та політичний розвиток західноукраїнських земель у першій половині XIX ст.
4. Революційні події на західноукраїнських землях у 1848–1849 рр.

Література [8; 24; 38–40; 42; 74; 78; 84; 85]

Тема 11. Україна у другій половині XIX — на початку XX ст.

1. Скасування кріпосного права в Україні в 1861 р. Буржуазні реформи в Російській імперії 60–70-х років XIX ст. та їх вплив на Україну.
2. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток західноукраїнських земель у другій половині XIX — на початку XX ст.
3. Україна у період першої Російської революції 1905–1907 рр.
4. Україна у роки Першої світової війни.

Література [8; 14; 26; 32; 35; 40; 42; 44; 82; 91]

Змістовий модуль III. Новітня історія України

Тема 12. Українська національна революція 1917–1921 рр.

1. Лютнева революція 1917 р. та її вплив на Україну. Створення Української Центральної Ради (УЦР): її склад, діяльність. I та IV Універсали.
2. Українська держава гетьмана Скоропадського. Внутрішня та зовнішня політика гетьманського уряду.
3. Революційні події 1918 р. на західноукраїнських землях. Створення Західноукраїнської Народної республіки (ЗУНР). Війна ЗУНР з Польщею. Акт злуки.
4. Союз УНР з Польщею. Радянсько-польська війна 1920 р. та Україна.

Література [7; 17; 32; 40; 42; 66; 82; 84; 93; 95]

Тема 13. Українські землі у міжвоєнний період (20–30-ті роки XX ст.)

1. Входження України до складу СРСР. Нова економічна політика та її наслідки для України.
2. Політика українізації та її наслідки для України.
3. Індустріалізація та колективізація України. Голод 1932–1933 рр. та його наслідки для України.
4. Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях у міжвоєнний період. Створення та діяльність Організації українських націоналістів (ОУН).

Література [7; 22; 30; 42; 45; 47; 48; 56; 60; 97]

Тема 14. Україна у роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)

1. Україна в планах нацистського керівництва напередодні Великої Вітчизняної війни. Напад Німеччини на СРСР. Бойові дії на території України в 1941–1942 рр.
2. ОУН та гітлерівська Німеччина. “Акт проголошення відновлення Української держави” 30 червня 1941 р. та реакція нацистського керівництва. Оунівське підпілля 1941–1942 рр.
3. Фашистський окупаційний режим в Україні.
4. Бойові дії на території України в 1943–1944 рр. Початок збройної боротьби України з радянським режимом.

Література [8; 14; 40; 42; 43; 62; 84; 85; 89; 96]

Тема 15. Україна у 1945–1964 рр.

1. “Радянiзацiя” Захiдної України.
2. Суспiльно-полiтичне та культурне життя в Україні в 1945–1953 рр.
3. Суспiльно-полiтичне життя України в добу “вiдлиги” (1953–1964 рр.).
4. Україна на мiжнароднiй аренi.

Лiтература [4; 5; 20; 42; 46; 62; 84; 85; 96; 97]

Тема 16. Україна у перiод “застою” (1964–1985 рр.)

1. Соцiально-економiчний розвиток України в 1964–1985 рр. Наростання кризових явищ в економiцi.
2. Демографiчна ситуацiя в Україні. Занепад села та колгоспно-радгоспноi системи. Перетворення України в зону екологiчного лиха.
3. Стан української культури та науки в перiод “застою”. Радянська полiтика “русифiкацiї”.
4. Причини розгортання дисидентського руху в Україні. Основнi течiї дисидентського руху. Українська Гельсiнська спiлка (УГС).

Лiтература [4; 8; 38–40; 42; 46; 84; 85; 98]

Тема 17. Україна у добу перебудови

1. Передумови та причини перебудови.
2. Створення нових полiтичних партiй в Україні наприкинцi 80-х – на початку 90-х рокiв ХХ ст.
3. Декларацiя про державний суверенiтет України. Акт проголошення незалежностi. Референдум 1 грудня 1991 р.
4. Україна на мiжнароднiй аренi.

Лiтература [32; 36; 40; 66; 79; 80; 82; 84; 90; 99]

Тема 18. Україна у сучасну добу

1. Суспiльно-полiтичне життя в Україні в роки незалежностi. Формування багатопартiйноi системи.
2. Розвиток української культури в роки незалежностi.
3. Україна на мiжнароднiй аренi.
4. Вибори 2004 року. “Помаранчева” революцiя та її iсторичне значення.

Лiтература [14; 32; 40; 42; 66; 79; 82; 90; 92; 99]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Найдавніше історичне минуле України: суспільна організація та господарство за часів палеоліту-неоліту.
2. Перехід до відтворюючого господарства, зародження цивілізації.
3. Трипільці.
4. Античні міста-держави Причорномор'я.
5. Слов'янські племена на теренах України.
6. Походження назв “Русь” і “Україна”.
7. Передумови виникнення давньоруської держави “Київська Русь”.
8. Стародавній Київ.
9. Державний устрій та соціальний розвиток Київської Русі.
10. Українські князівства часів феодальної роздробленості.
11. Галицько-Волинська держава — спадкоємиця Київської Русі.
12. Запровадження християнства.
13. Культура Київської Русі.
14. Українські землі в середині XIII — на початку XIV ст. Монгольсько-татарська навала та її наслідки.
15. Історичне значення Київської Русі.
16. Походження національно-державної символіки України.
17. Статус українських земель та їх визначальний вплив на формування Литовсько-Руської держави.
18. Литовсько-Руська держава: устрій, мова, культура.
19. Захоплення українських земель Річчю Посполитою.
20. Виникнення українського козацтва.
21. Міста та Магдебурзьке право в Україні.
22. Запорозька Січ в історії української державності.
23. Боротьба українського народу проти політичного, економічного та культурного гніту у другій половині XV — першій половині XVII ст.
24. Перша українська національна буржуазно-демократична революція.
25. Б. Хмельницький — фундатор української Козацької держави.
26. Українсько-російська угода 1654 р.
27. Українська Козацька держава після смерті Б. Хмельницького. “Руїна”.
28. Гетьман І. Мазепа.

29. П. Орлик та його Конституція.
30. Наступ Російської імперії на автономні права України за часів Петра I.
31. Ліквідація Гетьманщини Катериною II.
32. Ліквідація Гетьманщини, подальша доля козацтва.
33. Соціально-економічний розвиток Лівобережної України (кінець XVII – XVIII ст.).
34. Соціально-економічне становище Лівобережної України наприкінці XVII – XIII ст.
35. Українські землі під владою Австро-Угорської імперії (кінець XVII – перша половина XIX ст.).
36. Українські землі під владою Російської імперії (кінець XVIII – перша половина XIX ст.).
37. Становлення ідеї української державності наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.
38. Кирило-Мефодіївське товариство: програмні документи та діяльність.
39. Т. Г. Шевченко та духовне відродження України.
40. Суспільно-політичний та національний рух на західноукраїнських землях. “Руська Трійця”.
41. Розвиток капіталістичних відносин в Україні у другій половині XIX – на початку XX ст.
42. Національне відродження в західноукраїнських землях у другій половині XIX ст.
43. Посилення національного гніту в Україні в другій половині XIX ст.
44. Утворення політичних партій в Україні (кінець XIX – початок XX ст.).
45. Україна після поразки революції 1905–1907 рр.
46. Україна в роки Першої світової війни.
47. Створення Української Центральної Ради.
48. Проголошення УНР.
49. Діяльність Центральної Ради в справі державного будівництва.
50. Гетьман Павло Скоропадський.
51. Відновлення УНР. Директорія.
52. Акт злуки УНР та ЗУНР, його історичне значення.
53. Значення української революції 1917–1921 рр. Причини її поразки.
54. М. Грушевський – політичний діяч і вчений.

55. Запровадження радянської влади в Україні.
56. В. Винниченко — видатний вчений і політичний діяч.
57. С. Петлюра — видатна постать української революції.
58. Соціально-економічне і політичне становище України на початку 20-х років. Голод 1921–1923 рр.
59. Пожвавлення економічного життя на засадах непу.
60. Національна політика в Україні у 20-х роках. Українізація.
61. Індустріалізація в Україні: позитивні та негативні наслідки.
62. Примусова колективізація. Голодомор 1932–1933 рр.
63. Завершення формування тоталітарної системи (30-ті роки ХХ ст).
64. Друга світова війна і Україна: міжнародний аспект.
65. Окупація України німецько-фашистськими загарбниками.
66. Соціально-економічне становище західноукраїнських земель у 20–30-х роках ХХ ст.
67. Возз'єднання західноукраїнських земель у складі єдиної етнічної держави.
68. Боротьба українського народу на тимчасово окупованій фашистами території у роки Великої Вітчизняної війни.
69. Внесок українського народу у перемогу над фашизмом.
70. Відродження народного господарства України у повоєнний час.
71. Україна на міжнародній арені після Другої світової війни. Участь у створенні ООН та інших міжнародних організацій.
72. Суспільно-політичне життя в Україні у 40–50-х роках.
73. Економічний розвиток і суспільно-політичне становище західних областей України у другій половині 40-х — першій половині 50-х років ХХ ст. Депортація населення. Сталінські репресії.
74. Спроби демократизації суспільного життя у другій половині 50-х — першій половині 60-х років, їх суперечливий характер.
75. Адміністративно-командна система управління та її вплив на розвиток господарства України у другій половині 60 — середині 80-х років.
76. Національна політика в Україні у другій половині 60–80-х років.
77. Криза адміністративно-командної системи. Пошуки виходу з кризи.
78. Соціально-економічний розвиток України у 80–90-х роках.

79. Демократизація суспільного життя у 80–90-х роках ХХ ст.
80. Початок національного відродження України. Декларація про державний суверенітет.
81. Проголошення незалежності України.
82. Становлення та розвиток багатопартійної системи в Україні у 90-х роках.
83. Основні проблеми сучасного державотворчого процесу в Україні.
84. Міжнародна діяльність України на сучасному етапі.
85. Суспільно-політичне життя України на сучасному етапі.
86. Актуальні проблеми економіки перехідного періоду.
87. Національна політика України на сучасному етапі.
88. Українська діаспора.
89. Конституція України.
90. Парламентські вибори 2006 р.: розстановка політичних сил.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Антонович В. Про козацькі часи на Україні. — К., 1991.
2. Апанович О. Гетьмани України і кошові отамани Запорозької Січі. — К., 1993.
3. Багалій Д. Нарис історії України. Доба натурального господарства. — К., 1994.
4. Баран В. Україна після Сталіна: нарис історії 1953–1985 рр. — Львів, 1992.
5. Баран В. Україна 1950–1960 рр.: еволюція тоталітарної системи. — К., 1996.
6. Баран В., Козак Д., Терпиловський Р. Походження слов'ян. — К., 1991.
7. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні. 1917–1951 рр. — Кн. 1, 2. — К., 1994.
8. Борисенко В. Курс української історії. — К., 1997.
9. Борщак І. Мазепа, Орлик, Войнаровський. — Львів, 1991.
10. Борщак І., Мартель Р. Іван Мазепа: Життя і пориви великого гетьмана. — К., 1998.
11. Брайчевський М. Походження Русі. — К., 1968.
12. Брайчевський М. Утверждение христианства на Руси. — К., 1989.

13. *Верстюк В.* Махновщина. — К., 1992.
14. *Верстюк В., Дзюба О., Репринцев В.* Україна від найдавніших часів до сьогодення: Хронологічний довідник. — К., 1995.
15. *Великий українець*: Матеріали з життя та діяльності М. Грушевського. — К., 1992.
16. *Винниченко В.* Відродження нації. — Ч. 1–3. — К., 1990.
17. *Волковинський В.* Нестор Махно. Легенди і реальність. — К., 1994.
18. *Винокур О., Трубочанінов С.* Давня і середньовічна історія України. — К., 1996.
19. *Володарі* гетьманської булави. Історичні портрети. — К., 1994.
20. *Воронов І. О., Пиявець Ю. Г.* Голод 1946–1947 рр. — К., 1991.
21. *Голобуцький В.* Запорозьке козацтво. — К., 1994.
22. *Голод 1921–1923 років на Україні*: Зб. документів і матеріалів. — К., 1993.
23. *Голод 1932–1933 років на Україні*: очима істориків, мовою документів. — К., 1990.
24. *Грушевський М.* Ілюстрована історія України. — К., 1990.
25. *Грушевський М.* Очерк истории украинского народа. — К., 1991.
26. *Гуржій О. І.* Україна в системі всеросійського ринку. — К., 1968.
27. *Гуржій О. І.* Українська козацька держава в другій половині XVIII ст.: кордони, населення, право. — К., 1996.
28. *Гуслистий К. Г.* До питання про утворення української нації. — К., 1967.
29. *Давня історія України.* — Кн. 1, 2. — К., 1994 – 1995.
30. *Даниленко В., Касьянов Г., Кульчицький С.* Сталінізм на Україні (20–30-ті роки). — К.: Едмонтон, 1991.
31. *Древнерусские княжества.* X–XIII вв. — М., 1975.
32. *Донцов Д.* Історія розвитку української державної ідеї. — К., 1991.
33. *Зайончковский П. А.* Отмена крепостного права в России. — М., 1968.
34. *Залізняк Л.* Нариси стародавньої історії України. — К., 1994.
35. *Єфименко О.* Історія України та її народу. — К., 1992.
36. *Іванченко Р.* Україна від Кия до Кравчука: Короткий нарис української державності. — К., 1992.
37. *Ісаєвич Я. Д.* Братства та їх роль в розвитку української культури XVI – XVIII ст. — К., 1966.
38. *Історія України.* — Львів, 1996.
39. *Історія України*: Курс лекцій: У 2 кн. — К., 1992.

40. *Історія України: нове бачення.* — Т. 1, 2. — К., 1995, 1996.
41. *Історія України в особах: IX–XVIII ст.* — К., 1993.
42. *Історія України в особах: XIX–XX ст.* — К., 1995.
43. *Коваль М.* Україна: 1939–1945. Маловідомі і непрочитані сторінки історії. — К., 1995.
44. *Касьянов Г.* Українська інтелігенція на рубежі XIX–XX ст.: Соціально-політичний портрет. — К., 1993.
45. *Касьянов Г.* Українська інтелігенція 20–30-х років: Соціальний портрет та історична доля. — К.: Едмонтон, 1992.
46. *Касьянов Г.* Незгодні: українська інтелігенція в русі Опору 1960–1980 років. — К., 1995.
46. *Касьянов Г., Даниленко В.* Сталінізм і українська інтелігенція (20–30-ті роки). — К., 1991.
47. *Колективізація і голод на Україні (1922–1933);* Зб. документів і матеріалів. — К., 1993.
48. *Конквест Р.* Жнива скорботи: Радянська колективізація і голодомор. — К. 1992.
49. *Котляр М. Ф.* Данило Галицький. — К., 1979.
50. *Котляр М. Ф.* Русь язичницька: Біля витоків слов'янської цивілізації. — К., 1993.
51. *Котляр М.* Історія України в особах: Давньоруська держава. — К., 1996.
52. *Котляр М., Кульчицький С.* Довідник з історії України. — К., 1996.

Додаткова

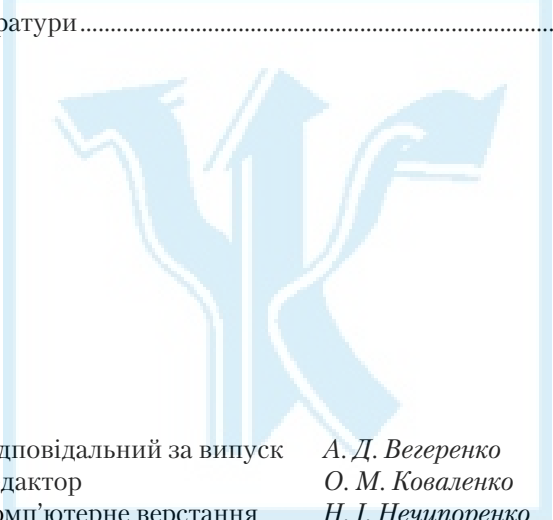
53. *Крип'якевич І. П.* Богдан Хмельницький. — Львів, 1990.
54. *Крип'якевич І. П.* Галицько-Волинське князівство. — К., 1984.
55. *Кульчицький С.* Комунізм в Україні: перше десятиріччя. — К. 1996.
56. *Кульчицький С.* Ціна “великого перелому”. — К., 1991.
57. *Кульчицький С.* 1933: трагедія голоду. — К., 1989.
58. *Литвин В.* Політична арена України: дійові особи і виконавці. — К., 1994.
59. *Литвин М., Науменко К.* Історія ЗУНР. — Львів, 1995.
60. *Лозинський В. С.* Політика українізації в 20–30-х роках: історія, проблеми, уроки // Укр. іст. журн. 1989. — № 2, 3.
61. *Мірчук П.* Українська Повстанська Армія: 1942–1945. — Львів, 1991.
62. *Минуле України: відновлені сторінки.* — К., 1991.

63. *Мишко Д.* Северин Наливайко. — К., 1962.
64. *Моця О., Гичка В.* Київська Русь: Від язичництва до християнства. — К., 1996.
65. *Нагаєвський І.* Історія Української держави ХХ століття. — К., 1994.
66. *Нариси з історії українського національного руху.* — К., 1994.
67. *Петров В. П.* Етногенез слов'ян. — К., 1972.
68. *Петров В.* Походження українського народу. — К., 1992.
69. *Проблема ОУН–УПА: Попередня історична довідка / Відп. ред. С. В. Кульчицький.* — К., 2000.
70. *Реєнт О.* Українська революція. — К., 1996.
71. *Рознер И. Г.* Северин Наливайко — руководитель крестьянско-казацкого восстания 1594–1596 гг. на Украине. — М., 1961.
72. *Рудько М. П.* Революційні народники на Україні (70-ті роки ХІХ ст.). — К., 1973.
74. *“Руська трійця” в історії суспільно-політичного руху і культури України.* — К., 1987.
75. *Рыбаков Б. А.* Новая концепция предыстории Киевской Руси // История СССР. — 1981. — № 1.
76. *Рыбаков Б. А.* Язычество древних славян. — М., 1981.
77. *Рибалка І. К.* Історія України. — Харків, 1995. — Ч. І. Від найдавніших часів до кінця ХVІІІ ст.
78. *Сергієнко Г. Я. Т. Г.* Шевченко і Кирило-Мефодіївське товариство. — К., 1983.
79. *Сергійчук В.* Національна символіка України. — К., 1992.
80. *Слюсаренко А. Г., Томенко М. В.* Нові політичні партії України. — К., 1990.
81. *Смолій В. А., Степанков В. С.* Богдан Хмельницький. — К., 1995.
82. *Смолій В. А., Степанков В. С.* Українська державна ідея. — К., 1997.
83. *Станко В., Гладких М., Серєда С.* Історія первісного суспільства: Підручник. — К.: 1999.
84. *Сторінки історії Української РСР: факти, проблеми, люди: Посіб. для вчителів.* — К., 1990.
85. *Терещенко Ю., Курило В.* Історія України: Навч. посіб. — К., 1995. — Кн. 1.
86. *Толочко П. П.* Древнерусский феодальный город. — К., 1989.
87. *Толочко П. П.* Київська Русь. — К., 1996.

88. *Толочко А.* Князь в древней Руси: власть, собственность, идеология. — К., 1992.
89. *Трофимович В.* Україна в роки Другої світової війни (1939–1945). — Львів, 1995.
90. *Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку / За ред. Ф. М. Гудича* — К., 2002.
91. *Українська ідея: Історичний нарис.* — К., 1995.
92. *Українська державність у ХХ столітті.* — К., 1996.
93. *Харитонов В.* Лютнева революція 1917 р. на Україні. — Харків, 1966.
94. *Хижняк З.* Киево-Могилянская академия. — К., 1988.
95. *Чотири Універсали.* — К., 1990.
96. *Шаповал Ю.* У ті трагічні роки. Сталінізм на Україні. — К., 1990.
97. *Шаповал Ю.* Україна 20-х — 50-х років: сторінки ненаписаної історії. — К., 1993.
98. *Шаповал Ю.* Людина і система (Штрихи до портрету з тоталітарної доби в Україні). — К., 1994.
99. *Этот трудный, трудный путь: экономическая реформа.* — М., 1989.
100. *Яворницький Д.* Історія запорозьких козаків: У 3 т. — К., 1990–1991.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Історія України”	4
Теми для самостійного вивчення.....	5
Тести	23
Теми семінарських занять.....	29
Теми рефератів.....	31
Питання для самоконтролю.....	36
Список літератури.....	39

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп'ютерне верстання *Н. І. Нечипоренко*

МАУП

Зам. № ВКЦ-3307
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП